

זוהר דף קח ע"ב

למה נעשית נציב מלח

"וַיִּתְּבַט אֲשֶׁתוֹ מֵאַחֲרָיו וּגו'". "מֵאַחֲרָיו", מאחריה צריך לומר, אלא מאחורי השכינה, רבי יוסי אמר, מאחוריו של לוט, שהמשחית הלך אחריו, וכי אחריו הלך, הלא הוא שלחו משם^[מט], אלא בכל מקום שהלך לוט היה מעכב המשחית מלחבל, וכל מקום שהלך לוט כבר ועזבו לאחוריו, היה מהפכו המשחית, ולפיכך אמר לו, "אַל תִּבְטֵי אַחֲרָיָהּ", שהרי אני משחית אחריך, ועל כן כתוב, "וַיִּתְּבַט אֲשֶׁתוֹ מֵאַחֲרָיו", וראתה המשחית, אז, "וַיִּתְּהִי נֹצֵיב מְלַח", שהרי כל זמן שהמשחית אין רואה פני האיש, אינו משחית אותו, וכיון שאשתו החזירה פניה להסתכל אחריו, מיד "וַיִּתְּהִי נֹצֵיב מְלַח".

(דף קז ע"ב)

אמר רבי יצחק, בא וראה בזמן שהדין שורה בעולם, הרי אמרו שיהיה נזהר אז האדם מלהמצא בשוק, לפי שכיון שהדין שורה, אינו משגיח בין צדיק לרשע, ועל כן יהיה נזהר מלהמצא שם, והרי אמרו שבשביל זה נסתר נח בהתיבה, שלא יסתכל בעולם בזמן שהדין נעשה, וכן כתוב (שמות י"ב): "וַיֹּאמְרוּ לֹא תֵצֵאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בִּקְרָא", עד שיהיה נעשה הדין, אף כאן בשביל זה "וַיֹּאמֶר הַמַּלְאָכִים עַל נִפְשָׁהּ אֵל תִּבְטֵי אַחֲרָיָהּ וּגו'".

זוהר דף קח ע"א

"וַיְהִי בְּשַׁחַת אֱלֹהִים וּגו' וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מֵתוֹךְ הַהֶפְכָּה בְּהִפָּךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט". אמר רבי חייא, מהו "בְּהִפָּךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט"^[נ], אלא בכל הערים עשה לוט דירתו, שכתוב, "וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכְּפָר וַיֵּאָהֵל עַד סְדֹם", שלא קבלו אותו, מלבד מלך סדום שקבל אותו בסדום בשביל אברהם.

דף קה ע"א

רבי אבא, אמר מהו "אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן לוֹט", וכי בכל הערים ישב לוט, אלא בשביל לוט היתה ישיבה בהערים, שלא נחרבו עד עתה, לפי שכולם היו רשעים, ולא נמצא ביניהם שיהיה בו איזו זכות, מלבד לוט, ואפשר תאמר בזכותו, לא, אלא בזכותו של אברהם, מכאן למדנו שכל מקום שיושבים בו רשעים הוא נחרב, אמר רבי שמעון, בא וראה שהשמוש

זיו הזוהר

מט. פירוש, הלא מלאך המשחית שלח את לוט **נ.** קשיא ליה הלשון רבים הָעָרִים אֲשֶׁר יָשַׁב בָּהֶן כי היה צריך לומר העיר אשר ישב בה.

שעושה אדם לצדיק, שמוש הזה מגין עליו בעולם, ולא עוד אלא שאף על פי שהוא רשע, לומד מדרכיו ועושה אותם, בא וראה שהרי בשביל שנתחבר לוט עם אברהם, אף על פי שלא למד כל מעשיו, למד לעשות טובות עם הבריות, כמו שהיה עושה אברהם, ובזה היה קיום הישוב לכל אותן הערים, כל זמן ההוא שישבו בהן, לאחר שנכנס לוט ביניהם^[א].

זוהר דף קט ע"א

"וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהָר הוּא וּשְׁתֵּי בָנָיו עִמּוֹ". מה הטעם, לפי שראה שהיה קרוב לסדום יצא משם.

(דף קי ע"א)

אמר רבי אלעזר, בא וראה לוט יצאו ממנו ומבנותיו שתי אומות נפרדות, ונתקשרו בצד ההוא הראוי להן^[ב], ועל כן הקדוש ברוך הוא מסבב סבות ומגלגל גלגולים בעולם, שיהיה נעשה הכל כראוי, ויתקשר הכל במקומו, בא וראה יפה היה לו ללוט, שהקדוש ברוך הוא יוציא ממנו ומאשתו שתי אומות האלה, אלא נתגלגל כך כדי שיתקשרו במקומם הראוי להן, ויצאו מתוך יין, ויין ההוא נודמן להם בהמערה בלילה ההוא, וזהו הסוד שנעשו כמו שכתוב, **"וַיִּשְׁתְּ מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכָּר"**^[ג] וענין זה נתבאר.

בא וראה מואב ועמון הן קראו להם שמות, מואב, מאב, רבי יוסי אמר, הבכירה בעזות אמרה, מואב, מאבי הוא, **"וְהִצְעִירָה גַם הוּא יְלָדָה בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶּן עַמִּי"**, בצניעות אמרה, בן עמי, שנולד מעמי, ולא אמרה ממי היה.

בא וראה בתחלה כתוב, **"וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ"**, בוא"ו, ונקוד על וא"ו, לפי שעזר מלמעלה היה נמצא במעשה ההוא, שעתידי מלך המשיח לצאת ממנו, ולפיכך נשלם כאן בוא"ו, ובשניה כתוב ובקמה חסר וא"ו, לפי שלא יצא ממנה חלק להקדוש ברוך הוא כמו מהראשונה^[ד], ועל כן כתוב בראשונה הבכירה ובקומה, בוא"ו מלא ונקודה עליה, רבי שמעון אמר, לא ידע שעתידי הקדוש ברוך הוא להעמיד ממנו דוד המלך ושלמה וכל שאר מלכים ומלך המשיח, בא וראה זו הקימה שכתוב ברות, (רות ג'): **"וַתִּקֶּם בְּטָרִם יָפִיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְגו'"**, ביום ההוא היה לה קימה בודאי, שנתחבר עמה בעז להקים שם המת על נחלתו, ויצאו ממנה כל אותן המלכים וכל החשובים שבישראל, **"וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ"**, שכתוב, **"וַתִּשְׁכַּב מִרְגְּלוֹתָיו עַד הַבֶּקֶר"**. **"וּבְקוֹמָהּ"**, שכתוב: **"וַתִּקֶּם בְּטָרִם יָפִיר אִישׁ אֶת רַעְהוּ וְגו'"**. לפיכך ובקומה נקוד וא"ו.

זיו הזוהר

נא. ובה יתורץ אֲשֶׁר יֵשֶׁב בְּהֵן לוט היינו שבזכותו ונתקיים היושב בהן. סיבה מן השמים להוציא מן הקליפות נשמות הקדושות כידוע.

נב. פירוש, להולד מן הערוה של אב ובתו. **נד.** כי מהבכירה יצאה רות אם המלך דוד ושלמה, והיינו ג"כ נשמת המשיח, ומהצעירה יצאה רק נעמה אשת רחבעם, והיא רק כמו שאר הנשים של מלכי בית דוד.

נג. היינו שנח התרחק מן הקדושה ונתקרב להסטרא אחרא כנזכר לעיל, וכן לוט, וזה היה

בא וראה ענותנותו של אברהם, שהרי אפילו בתחלה כשרצה הקדוש ברוך הוא לעשות דין בסדום, לא בקש ממנו רחמים על לוט, ואחר כך שכתוב: "וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֵלְהָ קֵיטֹר הָאֶרֶץ כְּקֵיטֹר הַכְּבָשָׁן", לא היה שואל על לוט, ולא אמר עליו להקדוש ברוך הוא כלום, וכן גם הקדוש ברוך הוא לא אמר לו דבר, כדי שלא יחשוב אברהם שהקדוש ברוך הוא גרע מזכותו כלום, ואפשר תאמר שאברהם לא היה מחשיב את לוט בלבו כלל, הרי מסר נפשו ללכת להתגר מלחמה בחמשה מלכים גבורים, כמו שכתוב: "וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וְגו'", וכתוב: "וַיַּחֲלַק עֲלֵיהֶם לַיְלָה וַיִּכֶם", וכתוב: "וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרֶכֶשׁ וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְרֶכְשׁוֹ הַשִּׁיב", אבל מאהבתו שאהב להקדוש ברוך הוא, וראה מעשיו של לוט שאינן ביושר כראוי, לא רצה אברהם שבעבורו יוותר הקדוש ברוך הוא כלום משלו, ולפיכך לא תבע עליו רחמים, לא בתחלה ולא בסוף.

זוהר דף קיא ע"א

"וַיֹּסַע מִשָּׁם אַבְרָהָם אַרְצָה הַנֶּגֶב". כל נסיעותיו היו לצד דרום, יותר מלצד אחר, לפי שהרי בחכמה עשה כך להתדבק בבחינת הדרום^[נח].

זוהר דף קיא ע"ב

"וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֵל שְׂרָה אִשְׁתּוֹ אַחֲתִי הִיא". למדנו שאין נצרך לו לאדם לסמוך על נס, ואם הקדוש ברוך הוא עושה נס לאדם, אין לו לסמוך על הנס פעם אחר, לפי שאין בכל שעה ושעה נזדמן הנס, ואם מכניס האדם עצמו במקום שהנזק שכיח לעין, הרי נתמעטה כל זכותו ממה שעשה בתחלה וזה מבואר, כמו שכתוב: "קִטְנֵתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וְגו'", ואברהם כיון שעלה ממצרים וניצל פעם אחת, עתה למה הכניס עצמו בצער כבראשונה ואמר "אַחֲתִי היא", אלא אברהם לא סמך על זכותו כלל, כי ראה השכינה תדיר במדורה של שרה ולא זזה משם, ולפי שהיתה השכינה שם, סמך עליה אברהם ואמר "אַחֲתִי היא", (ככתוב (משלי ז): "אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אֶתְ", רבי שמעון אמר, אברהם בחכמה עשה, שאמר בשביל השכינה שהיתה עם שרה אחותי היא, מה הטעם, לפי שאברהם מצד בחינת הימין הוא לכך אמר "אַחֲתִי היא". וסוד הזה כמו שכתוב (שיר ה'): "אַחֲתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי"^[נח], ועל כן אברהם קראה תמיד אחותי, לפי שנדבק עמה ולא יתפרדו זה מן זה לעולם, לבסוף מה כתוב, "וְגַם אֲמַנָּה אַחֲתִי בֵּת אָבִי היא וכו'". וכי כך היה, אלא הכל בשביל השכינה אמר אחותי היא בתחלה. שכתוב (משלי ז): "אָמַר לַחֲכָמָה אַחֲתִי אֶתְ". אחר כך אמר "וְגַם אֲמַנָּה אַחֲתִי בֵּת אָבִי היא". מה וגם, להוסיף על מה שאמר בתחלה. "אַחֲתִי בֵּת אָבִי היא", בת של חכמה העליונה^[נח]. ולפיכך נקראת אחותי, ונקראת חכמה, "אֵךְ לֹא בֵּת אָמִי". אלא ממקום ראשית הכל סתום העליון^[נח] ועל כן "וַתְּהִי לִי לְאִשָּׁה", באחזה בחביבות. שכתוב (שיר ב'): "וַיִּמְיֵנוּ

זוהר דף קיא ע"ב

- נה. היינו במדת החסד בחינת הימין.
 נו. מה שם אחותו מוסב על השכינה הקדושה אף כאן כן, כי שורש קדושת אברהם שהיא מדת החסד בחינת הימין ושורש השכינה הקדושה שניהם ממקום קדושה אחת נובעין, והיינו מן ספירת
- נח. היינו עולם האצילות שנקרא אבא.
 נז. היינו ספירת חכמה עולם האצילות שנקרא אבא.
 נח. כי עולם האצילות הוא סתום וגבוה מהשגתנו, כנזכר לעיל שספירת בינה הנקרא עולם הבריאה

תְּחַבְּקֵנִי, והכל סוד של חכמה היא, בא וראה בראשונה כאשר ירדו למצרים כך אמר, בשביל להתדבק עם האמונה^[נט], וקרא לה אחותי. בשביל שלא יטעו באותן מדרגות החיצונות, אף כאן אחותי, בשביל שלא יסור מן האמונה כראוי, שהרי אבימלך וכל אותן יושבי הארץ היו הולכים אחר עבודה זרה, והוא נדבק עם האמונה, ולפיכך נכנס שמה ואמר אחותי היא, מה אחות אינה נפרדת מן האח לעולם, אף כאן כך, שהרי אשה יכולה להתפרד, אבל אחות אינה נפרדת, שהרי שני אחים אין יכולים להפרד לעולם ולעלמי עולמים, ולפיכך אמר אברהם, "אֲחֹתִי היא", שהרי כולם היו להוטים אחר האורות של כוכבים ומזלות ועבדו להם, ואברהם נדבק עם האמונה ואמר "אֲחֹתִי היא" שלא יפרד לעולם, וסימנך (ויקרא כ"א): "וְלֹאֲחֹתוֹ הִבְתּוּלָה", הנאמר לכהן, הוא המקום שאברהם שורה בו^[ס], ולפיכך נדבק אברהם בהאמונה כאשר ירד למצרים וכאשר הלך לארץ פלשתים, משל לאדם הרוצה לרדת תוך בור עמוק, ומפחד שלא יוכל לעלות מתוך הבור, מה עושה, קושר קשר של חבל למעלה מן הבור, ואומר כיון שקשרתי קשר זה, מכאן ולהלאה אכנס שמה, כך אברהם בזמן שבקש לירד למצרים, טרם שנכנס שמה קשר הקשר של האמונה בתחלה להתחזק בו, ואחר כך ירד, אף כך עשה כשנכנס לארץ פלשתים.

סֵפֶר הַזוהַר הַקְדוּשׁ חֵק לְיִשְׂרָאֵל דָּף הַיּוֹמִי
עִם לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ – מְנוקֵד מְפֻסָּק וּמְחוּלָק לְקַטְעִים
מְסוּדָר עַל הַפְּרָשִׁיּוֹת

זיו הזוהר

ס. כי גם הכהן שרשו הוא מדת החסד כמו באברהם.

היא ראשית השגתנו.
 נט. היינו השכינה הקדושה.